

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
для підготовки до здачі екзамену з навчальної дисципліни
«Правовий механізм державного управління екологічною складовою
сталого розвитку»

для аспірантів спеціальності 081 Право, освітнього рівня РНд

Тема 1. Теоретичні засади екологічного управління в умовах сталого розвитку.

Сталий розвиток України: проблеми пріоритетів, екологічні проблеми у Стратегії національної безпеки України.

Екологічне управління як механізм гармонізації системи «природа-суспільство». Поняття і зміст управління в галузі охорони довкілля та використання природних ресурсів. Принципи та основні завдання екологічного управління. Форми управління. Методи управління.

Види управління. Державне управління, його ознаки та види. Основні форми громадського управління. Самоврядне управління. Виробниче управління.

Правовий механізм екологічного управління та шляхи його вдосконалення.

Тема 2. Інституційний механізм державного екологічного управління та шляхи його вдосконалення.

Екологізація державного управління: поняття, напрями та механізми. Зміст та складові елементи системи державного управління.

Загальна характеристика суб'єктів державного екологічного управління. Органи загальної компетенції та їх повноваження. Система і повноваження органів спеціальної компетенції.

Сучасні особливості формування системи органів державного управління природокористуванням (позитивні й негативні сторони). Розмежування державного управління, державного контролю і нагляду у сфері природокористування і охорони довкілля.

Тема 3. Функціональний аналіз екологічного управління.

Поняття та зміст функцій управління природокористуванням та охороною довкілля.

Класифікація функцій державного управління. Загальні функції державного управління (законодавче регулювання, прогнозування, планування, координація, погодження, контроль та нагляд). Спеціальні функції державного екологічного управління (екологічне нормування, екологічне ліцензування, стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля, екологічна сертифікація, екологічний моніторинг, екологічна паспортизація).

Загальна характеристика функцій інформаційного забезпечення екологічного управління.

Функції забезпечення раціонального використання природних ресурсів.

Функції з надання адміністративних послуг суб'єктам природокористування.

Функції контрольного спрямування.

Тема 4. Механізми участі громадськості у плануванні, реалізації та контролі за виконанням екологічної політики в Україні.

Екологічна демократія в Україні: проблеми співробітництва в екологічній сфері. Сучасний стан екологічної демократії як вимога сталого розвитку екологічної держави.

Законодавчі засади громадського екологічного управління. Роль громадськості у формуванні екологічного законодавства та екологічної політики як напряму розбудови екологічної держави.

Форми участі громадськості у екологічному управлінні. Шляхи залучення громадськості до прийняття екологічно значущих українських рішень. Правові засади участі громадськості у стратегічній екологічній оцінці та оцінці впливу на довкілля.

Тема 5. Інформаційне забезпечення механізмів екологічного управління.

Екологічна інформація: міжнародне та національне правове регулювання. Поняття, зміст та значення екологічної інформації. Екологічна інформація як вид публічної інформації.

Екологічна інформація та екологічна інформованість як вимога сталого розвитку. Процедури інформаційного забезпечення.

Шляхи доступу до екологічної інформації. Способи забезпечення кадастровою інформацією. Інші джерела інформації.

Тема 6. Економічний механізм екологічного управління в умовах сталого розвитку.

Економічні механізми реалізації державної екологічної політики.

Поняття та принципи економіко-правового механізму природокористування та охорони довкілля. Основні напрями та складові економічного механізму природокористування та охорони навколишнього природного середовища.

Джерела фінансування екологічних заходів. Фонди охорони навколишнього природного середовища. Удосконалення механізму фінансування природоохоронних заходів з метою реалізації Цілей сталого розвитку.

Платність використання природних ресурсів і забруднення навколишнього природного середовища: види та форми справляння.

Види економічного стимулювання природоохоронної діяльності.

Розвиток інституту екологічного страхування.

Тема 7. Правове регулювання екологічного контролю.

Екологічний контроль як міжгалузєва функція управління в галузі використання природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки. Функції та завдання екологічного контролю за законодавством України. Співвідношення екологічного контролю з іншими функціями управління в галузі екології.

Суб'єкти та об'єкти екологічного контролю. Зміст екологічного контролю. Види та форми екологічного контролю. Способи (методи) здійснення екологічного контролю.

Державний загальний та спеціальний екологічний контроль. Громадський екологічний контроль. Виробничий екологічний контроль. Самоврядний екологічний контроль.

Удосконалення механізму екологічного контролю з метою досягнення цілей сталого розвитку.

Тема 8. Міжнародний досвід екологічного управління на засадах сталого розвитку.

Цілі тисячоліття. Програма дій ООН на XXI тисячоліття. Міжнародні керівні положення і документи. Міжнародні принципи управління природоохоронною діяльністю. Основні принципи екологічного управління в контексті збалансованого розвитку. Міжнародні пріоритети екологічно безпечного управління.

Міжнародне співробітництво України. Адаптація українського природоохоронного законодавства до європейського. Європейський вимір екологічної політики та процеси глобальної екологізації.

Міжнародний досвід в галузі охорони навколишнього природного середовища. Міжнародні екологічні організації, їх основні завдання та напрями. Міжнародні організації і правові механізми співпраці щодо охорони довкілля і відновлення навколишнього середовища.